

WOJEWÓDZTWO POMORSKIE

**Strategia działania
Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej w Gdańsku
na lata 2013-2016 z perspektywą do 2020 roku**

Spis treści

1. Wprowadzenie	2
1.1 Podstawa prawna przygotowania Strategii	2
1.2 Ocena realizacji Strategii działania WFOŚiGW w Gdańsku na lata 2009-2012	2
1.3 Spójność Strategii z innymi dokumentami strategicznymi	4
2. Charakterystyka województwa pomorskiego.....	5
2.1 Informacje ogólne	5
2.2 Sytuacja społeczno – gospodarcza	6
2.3 Diagnoza stanu środowiska województwa pomorskiego i problemów jego ochrony. Analiza SWOT	8
2.4 Ocena stanu wdrożenia prawa wspólnotowego w województwie i identyfikacja potrzeb w obszarze środowiska	13
3. Uwarunkowania działania oraz potencjał finansowy i organizacyjny WFOŚiGW w Gdańsku.....	15
3.1 Uwarunkowania działania WFOŚiGW w Gdańsku	15
3.2 Potencjał finansowy i organizacyjny WFOŚiGW w Gdańsku.....	17
4. Misja, cele i priorytety WFOŚiGW w Gdańsku.....	18
4.1 Misja i cele WFOŚiGW w Gdańsku	18
4.2 Priorytet I - Ochrona i zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi.....	21
4.3 Priorytet II - Ochrona atmosfery oraz ochrona przed hałasem	21
4.4 Priorytet III - Racjonalne gospodarowanie odpadami i ochrona powierzchni ziemi	22
4.5 Priorytet IV - Ochrona różnorodności biologicznej, informacja i edukacja ekologiczna.....	22
4.6 Priorytet V - Monitoring środowiska, przeciwdziałanie klęskom żywiołowym i likwidacja ich skutków oraz wspieranie innowacji.....	23
5. Wskaźniki i efekty ekologiczne	24
6. Współpraca z NFOŚiGW oraz wfośigw.....	25
7. Program finansowy	26
7.1 Założenia ogólne	26
7.2 Polityka finansowa	26
7.3 Prognoza finansowa	27
8. Aktualizacja i ocena funkcjonowania Strategii	28

1. Wprowadzenie

Strategia działania Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku na lata 2013-2016 z perspektywą do 2020 roku (zwana dalej Strategią) ma na celu zdefiniowanie najważniejszych celów i zadań stojących przed Funduszem w najbliższych latach. Dokument ten stanowi kontynuację i rozwinięcie Strategii działania Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku na lata 2009-2012.

Najważniejszym zadaniem Strategii jest określenie priorytetów oraz ogólnych ram dla finansowego wsparcia przedsięwzięć umożliwiających zrównoważony rozwój regionu poprzez m.in.:

- poprawę stanu środowiska w województwie,
- zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego mieszkańców,
- ochronę walorów przyrodniczych regionu,
- przeciwdziałanie przyspieszonym zmianom klimatu.

Opracowywana corocznie na podstawie niniejszej Strategii lista zadań priorytetowych stanowi uszczegółowienie głównych kierunków działań na dany rok.

1.1 Podstawa prawna przygotowania Strategii

Strategia została przygotowana i uchwalona na podstawie art. 400h ust. 4 pkt 1 oraz art. 400k ust. 3 pkt. 1 ustawy POŚ¹. Przy opracowaniu Strategii uwzględniono uwarunkowania regionalne oraz założenia wynikające ze Wspólnej Strategii działania Narodowego Funduszu i wfośigw na lata 2013-2016 z perspektywą do 2020 (zwanej dalej Wspólną Strategią).

1.2 Ocena realizacji Strategii działania WFOŚiGW w Gdańsku na lata 2009-2012²

W latach 2009-2012 były realizowane wszystkie priorytety, cele i działania Funduszu określone w Strategii działania Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku na lata 2009-2012.

W obszarze działalności statutowej, Fundusz dofinansował szereg projektów z zakresu ochrony wód i gospodarki wodnej oraz ochrony powietrza, przedsięwzięcia z dziedziny ochrony powierzchni ziemi, ochrony przyrody, monitoringu środowiska oraz edukacji ekologicznej. Struktura wydatków Funduszu w podziale na formy udzielonego dofinansowania w tych latach przedstawia się następująco:

• w formie pożyczek	225,6 mln zł,
• w formie dotacji	77,5 mln zł,
• w formie dopłat do oprocentowania kredytów komercyjnych	1,4 mln zł.

¹ Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001r. Prawo ochrony środowiska (tj. Dz. U. z 2008 r., Nr 25, poz. 150 ze zm.)

² Ocenę przeprowadzono dla okresu: 2009 – I półrocze 2012

Zgodnie z ustawą POŚ³, WFOŚiGW w Gdańsku współpracował z Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (zwany dalej NFOŚiGW). Pozyskane zostały zwrotne oraz bezzwrotne środki finansowe udostępnione w ramach Programów Priorytetowych NFOŚiGW. Środki te zostały przeznaczone na realizację zadań z zakresu odnawialnych źródeł energii, usuwania wyrobów zawierających azbest oraz zapewnienia wkładu własnego beneficjentom środków unijnych.

W ramach przedsięwzięć zrealizowanych z udziałem środków WFOŚiGW w Gdańsku, w okresie realizacji Strategii, osiągnięte zostały następujące efekty ekologiczne i rzeczowe:

- modernizacja i rozbudowa 18 oczyszczalni ścieków o łącznej przepustowości 53,4 tys. m³/dobę,
- budowa 658 km sieci kanalizacji sanitarnej,
- budowa i modernizacja 3 zakładów zagospodarowania odpadów o łącznej przepustowości 134 tys. Mg/rok,
- unieszkodliwienie ok. 3 340 Mg odpadów zawierających azbest,
- uniknięcie bądź ograniczenie emisji CO₂ - 448,9 tys. Mg,
- instalacje OZE, w tym m. in.:
 - 889 instalacji kolektorów słonecznych o łącznej powierzchni 5 385 m²,
 - 65 instalacji pomp ciepła o łącznej mocy 1 800 kW.

W ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2007-2013 (zwanego dalej PO IiŚ), Fundusz pełni rolę Instytucji Wdrażającej dla osi priorytetowych⁴:

- I - Gospodarka wodno-ściekowa,
- II - Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi.

Sumaryczna wartość dofinansowania ze środków Unii Europejskiej, przyznanego na realizację 17 projektów w ramach PO IiŚ, wyniosła łącznie 311,8 mln zł, w tym:

- 253,9 mln zł dla gospodarki wodno-ściekowej,
- 57,9 mln zł dla ochrony brzegów morskich.

Zakres rzeczowy realizowanych projektów objął:

- budowę/modernizację 6 oczyszczalni ścieków,
- budowę/modernizację ok. 370 km sieci kanalizacji sanitarnej,
- budowę/modernizację ok. 58 km sieci wodociągowej,
- budowę/modernizację ok. 14 km kanalizacji deszczowej,
- działania z zakresu ochrony brzegów morskich na ok. 5 km wybrzeża.

Fundusz, realizując cele założone w Strategii, inicjował działania w zakresie propagowania postaw proekologicznych i edukacji ekologicznej oraz wspierał rozwój młodych kadr w ochronie środowiska. Prowadzono w szerokim zakresie kampanię informacyjną dotyczącą możliwości finansowania zadań z obszaru ochrony środowiska oraz stanu wdrażania projektów w ramach PO IiŚ. Organizowano konferencje szkoleniowe i warsztaty skierowane do beneficjentów, wystawy poświęcone

³ Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001r. Prawo ochrony środowiska (tj. Dz. U. z 2008 r., Nr 25, poz. 150 ze zm.)

⁴ Dla projektów o wartości poniżej 25 mln euro

przedsięwzięciom realizowanym w regionie, dofinansowano również cykl audycji radiowych i wiele publikacji.

Działalność WFOŚiGW w Gdańsku w latach 2009-2012 w ww. obszarach przyniosła wymierne efekty w postaci udziału w najważniejszych przedsięwzięciach ekologicznych na terenie województwa pomorskiego, dlatego też powinna być kontynuowana w ramach Strategii na lata 2013-2016.

1.3 Spójność Strategii z innymi dokumentami strategicznymi

W trakcie prac nad Strategią przeanalizowano najważniejsze dokumenty, które odnoszą się do celów i działań w zakresie ochrony środowiska. Strategia w swoich założeniach zachowuje spójność z nadrzędnymi dokumentami strategicznymi na poziomie europejskim, krajowym i regionalnym, w szczególności takimi jak:

- Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności,
- Średniookresowa Strategia Rozwoju Kraju Polska 2020,
- Strategia Unii Europejskiej dla Regionu Morza Bałtyckiego,
- Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2020,
- Program Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2012-2015 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2016-2019 (zwany dalej POŚ WP),
- Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Pomorskiego 2018 (zwany dalej WPGO),
- Wspólna Strategia działania Narodowego Funduszu i wfośiGW na lata 2013-2016 z perspektywą do 2020 roku.

Cele wszelkich zadań realizowanych przy współudziale środków WFOŚiGW w Gdańsku muszą być zgodne z zapisami następujących dokumentów strategicznych:

- Polityka ekologiczna państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016 oraz opracowywaną nowelizacją PEP,
- Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko. Perspektywa 2020,
- Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2014 z perspektywą do 2022,
- Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych (zwany dalej KPOŚK),
- Program Wodno-środowiskowy Kraju,
- Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły,
- II Krajowy plan działania w zakresie poprawy efektywności energetycznej,
- Polityka Energetyczna Polski do 2030 roku,
- Plan strategiczny na rzecz różnorodności biologicznej do roku 2020.

2. Charakterystyka województwa pomorskiego⁵

2.1 Informacje ogólne

Województwo pomorskie jest położone nad Morzem Bałtyckim, stanowiąc w ramach Unii Europejskiej integralną część Polskiego i Europejskiego Regionu Bałtyckiego.

Powierzchnia województwa wynosi 18 310 km², co stanowi 5,9% obszaru Polski. Mieszka w nim ponad 2 240 tys. osób.

Strukturę terytorialną województwa tworzą:

- na poziomie powiatowym: 16 powiatów ziemskich i 4 miasta na prawach powiatu,
- na poziomie gminnym: 123 gminy, w tym 25 miejskich, 17 miejsko-wiejskich i 81 wiejskich.

Linia brzegowa województwa pomorskiego stanowi ponad 60% linii brzegowej Polski i wynosi 316 km. Zjawiska, zarówno naturalne jak i antropogeniczne, z terenu województwa pomorskiego wywierają znaczący wpływ na przebieg procesów ekologicznych w basenie Morza Bałtyckiego. Zagospodarowany obszar Deltę Wisły (Żuławy Wielkie i Żuławy Gdańskie) stanowi najbardziej rozległą depresję w kraju i jest najbardziej zagrożonym powodzią obszarem Polski.

Pomorze należy do najbardziej zróżnicowanych przyrodniczo i krajobrazowo regionów Polski. Charakteryzuje się urozmaiconą młodoglacjalną rzeźbą terenu i dużymi różnicami jego wysokości. Wśród typów krajobrazów możemy wyróżnić krajobraz doliny i delty Wisły, krajobrazy pojezierne i nadmorskie. Z krajobrazem nadmorskim województwa wiążą się różne typy wybrzeża: mierzejowe, klifowe i zalewowe, na których rozwinęły się między innymi zbiorowiska słonolubne.

Województwo należy do najbardziej zalesionych (trzecie miejsce w kraju) - lasy pokrywają ponad 36 % jego powierzchni. Największe zwarte kompleksy znajdują się w południowo zachodniej części, wśród nich Bory Tucholskie - jeden z większych kompleksów leśnych w Europie.

Na terenie województwa występuje około 2 800 jezior o powierzchni większej niż 1 ha oraz duża liczba torfowisk bałtyckich występujących w pasie o szerokości ok. 30 km wzdłuż wybrzeża. Około 1/3 powierzchni województwa zajmują przyrodnicze obszary chronione, w tym 2 parki narodowe, 9 parków krajobrazowych (z których 7 całkowicie znajduje się w obrębie województwa) oraz 130 rezerwatów przyrody, 44 obszary chronionego krajobrazu, wiele pomników przyrody, stanowisk dokumentacyjnych

⁵ W rozdziale tym wykorzystano informacje i dane z następujących dokumentów: Plan zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego uchwalony uchwałą Sejmiku Województwa Pomorskiego, Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Pomorskiego na lata 2007-2013, Rocznik Statystyczny Województw 2011, Mapa Podziału Hydrograficznego Polski 2010.

przyrody nieożywionej i użytków ekologicznych. Istotne znaczenie mają również obszary chronione w ramach sieci NATURA 2000⁶.

Obszar województwa stanowi część dorzeczy: Wisły, rzek Przymorza i Odry. Główną rzeką regionu i Polski jest Wisła transportująca przez teren województwa do Bałtyku wody z dwóch trzecich powierzchni kraju, jak również spoza jego granic. W województwie położonych jest w całości lub częściowo 21 Głównych Zbiorników Wód Podziemnych, wymagających szczególnej ochrony.

Położenie nadmorskie, duża liczba jezior i lasów, przyrodnicze obszary chronione oraz dziedzictwo przyrodniczo-kulturowe umożliwiają rozwój różnych form rekreacji i turystyki.

2.2 Sytuacja społeczno – gospodarcza

Gospodarka Pomorza ma charakter wielofunkcyjny. Rozwijają się tu zarówno gałęzie tradycyjnie związane z morzem: budowa i remonty statków, stocznie jachtowe, przeładunki, spedycja i związany z tym transport, żegluga, jak i branże wysoko wyspecjalizowane m.in. teleinformatyka, czy przemysł chemiczny i farmaceutyczny. Nie mniej istotne są branże ściśle związane ze środowiskiem, w tym przede wszystkim spożywcza oraz drzewno-papiernicza. Uwidacznia się jednocześnie spadek znaczenia dotychczas flagowych branż Pomorza, głównie rybołówstwa i przetwórstwa ryb oraz budownictwa okrętowego. Zauważalny jest wzrost aktywności inwestorów zewnętrznych, szczególnie w takich branżach jak: logistyka, budownictwo, energetyka, BPO⁷, przemysły kreatywne. Coraz większe znaczenie mają również usługi o znaczeniu ponadregionalnym (nauka, szkolnictwo wyższe, ochrona zdrowia, kultura), jak również prężnie rozwijająca się branża turystyczna.

Województwo jest regionem w znacznym stopniu zurbanizowanym, wskaźnik ludności zamieszkującej w miastach wynosi ok. 66 %. Największa intensywność użytkowania i zagospodarowania wyróżnia tereny położone nad Zatoką Gdańską - obszar metropolitalny, zamieszkiwany jest przez ok. 55 % mieszkańców województwa. Gęstość zaludnienia w województwie zbliżona jest do średniej krajowej i wynosi 122 osób/km².

W przeciwieństwie do większości pozostałych województw, na Pomorzu obserwuje się wzrost liczby ludności (wedle szacunków trwał będzie do roku 2020). Wynika to zarówno z dodatniego przyrostu naturalnego, jak i dodatniego bilansu migracji wewnątrz krajowych. Przy jednoczesnym, coraz bardziej zauważalnym, ruchu ludności z miast na tereny wiejskie, zjawisko to może implikować liczne problemy. W pierwszej kolejności rozprzestrzenianie się zabudowy mieszkaniowej poza tereny dotychczas zurbanizowane będzie wymagało wypracowania spójnej i przede wszystkim efektywnej polityki przestrzennej (ochrona krajobrazu przed degradacją, zapobieganie

⁶ tj. Obszary Specjalnej Ochrony Ptaków Natura 2000 - PLB oraz obszary ochrony ptaków i siedlisk przyrodniczych PLC – 15, a także obszary mające znaczenie dla Wspólnoty - PLH: zatwierdzone decyzją Komisji Europejskiej – 97, w tym 48 proponowanych.

⁷ Business Process Outsourcing rozumiany jako kompleksowa obsługa wszelkich procesów biznesowych w trybie usługi outsourcingowej

fragmentaryzacji siedlisk). Ponadto do głównych zadań będzie również należało zapewnienie odpowiednich rozwiązań z zakresu gospodarki wodno-ściekowej (przede wszystkim rozbudowa systemu odbioru i oczyszczania ścieków) oraz rozwiązanie kwestii dotyczących zaopatrzenia w ciepło (promocja źródeł przyjaznych środowisku, w tym gazowych – konieczność rozbudowy systemu dostarczającego gaz).

Dodatni przyrost naturalny oraz saldo migracji wewnątrz krajowych powodują, że Pomorze jest jednym z województw o najmłodszej strukturze wiekowej, a wedle prognoz w 2020 roku będzie najmłodszym pod tym względem regionem w kraju. Nie zmienia to faktu, że odsetek ludności w wieku poprodukcyjnym wciąż wzrasta, a w wieku poniżej 24 lat maleje. Będzie to skutkowało koniecznością wprowadzania zmian w polityce społecznej i gospodarczej regionu.

Struktura zatrudnienia kształtuje się typowo dla obszarów rozwiniętych: 7,1% z ogółu zatrudnionych pracuje w rolnictwie, 31,5% w przemyśle, a 61,4% w sektorze usług. Średnie wynagrodzenie brutto jest jednym z wyższych w kraju (4 miejsce) i przekłada się na drugą pozycję województwa, jeśli uwzględni się dochód na 1 osobę w gospodarstwie domowym.

Bezrobocie kształtuje się w województwie na poziomie średniej krajowej (12,3% przy 12,4% średniej), jednakże cechuje je znaczne zróżnicowanie przestrzenne. Podczas gdy w Trójmieście jego poziom wynosi ok. 5%, to w słabiej rozwiniętych regionach przewyższa on 20% (powiat malborski, sztumski, bytowski, człuchowski, słupski), dochodząc do 29% w powiecie nowodworskim.

2.3 Diagnoza stanu środowiska województwa pomorskiego i problemów jego ochrony. Analiza SWOT

ZASOBY	
Silne strony i zalety	Wady i słabości
<ol style="list-style-type: none"> 1. Nadmorskie położenie. Dostęp do morza i jego zasobów. 2. Bardzo dobre warunki rozwoju energetyki, w tym OZE. 3. Występowanie w polskiej strefie ekonomicznej Bałtyku udokumentowanych zasobów ropy naftowej, gazu ziemnego. 4. Duże zasoby wód podziemnych i powierzchniowych. 5. Duża liczba jezior. 6. Znaczna lesistość i duży potencjał produktywności biotycznej lasów. 7. Region o bardzo wysokich walorach przyrodniczo-krajobrazowych. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Fragmentacja lasów w skali regionalnej i osłabienie ich kondycji ekologicznej, przede wszystkim w wyniku antropopresji i chaotycznej urbanizacji. 2. Obszary o korzystnych warunkach dla rozwoju energetyki wiatrowej często położone są na trasach ptasich wędrówek, terenach lęgowych lub miejscach żerowania ptaków. 3. Utrata nadmorskich terenów o cennych walorach przyrodniczych na rzecz innych funkcji społeczno-gospodarczych. 4. Postępująca nadmierna eutrofizacja jezior. 5. Obniżenie liczebności populacji i zróżnicowania gatunkowego ryb w Zatoce Puckiej i Gdańskiej.
Szanse	Zagrożenia
<ol style="list-style-type: none"> 1. Zrównoważone wykorzystywanie znaczącego i zróżnicowanego potencjału środowiska przyrodniczego województwa, jako podstawy jego rozwoju gospodarczego. 2. Racjonalizacja obciążenia rekreacyjnego nadmorskich i pojeziernych struktur przyrodniczych. 3. Osiągnięcie dobrego stanu wód m.in. poprzez przeciwdziałanie nadmiernej eutrofizacji. 4. Przebudowa drzewostanów zgodna z typem siedliska. 5. Odtworzenie bioróżnorodności i stworzenie planu zrównoważonego zarządzania przestrzenią w strefie przybrzeżnej Morza Bałtyckiego. 6. Występowanie na obszarze województwa pomorskiego udokumentowanych zasobów ropy naftowej i gazu ziemnego. 7. Możliwość wykorzystania dużego potencjału energetycznego regionu pomorskiego, w szczególności w zakresie odnawialnych źródeł energii, przy uwzględnieniu konieczności zapewnienia dobrej jakości powietrza. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Utrata walorów przyrodniczych województwa w wyniku antropopresji. 2. Zanieczyszczenie zasobów wód podziemnych. 3. Degradacja ekosystemów Morza Bałtyckiego, zatok Gdańskiej i Puckiej, Zalewu Wiślanego oraz jezior. 4. Ekspansja gatunków obcych inwazyjnych.

OCHRONA PRZYRODY I KRAJOBRAZU

Silne strony i zalety	Wady i słabości
<ol style="list-style-type: none">1. Duża liczba różnorodnych form ochrony przyrody i krajobrazu.2. Występowanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych o randze europejskiej.3. Jeden z najbardziej zróżnicowanych przyrodniczo obszarów w Polsce.	<ol style="list-style-type: none">1. Brak miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, planów zadań ochronnych obszarów Natura 2000 oraz planów ochrony części parków krajobrazowych.2. Brak skutecznej ochrony charakterystycznych krajobrazów województwa. Postępująca degradacja krajobrazu poprzez nieuporządkowaną urbanistycznie zabudowę.3. Presja turystyczna i inwestycyjna na obszary cenne przyrodniczo.4. Niewystarczające rozpoznanie stanu środowiska przyrodniczego i jego obecnych oraz potencjalnych zagrożeń.5. Pojawienie się inwazyjnych gatunków obcych.
Szanse	Zagrożenia
<ol style="list-style-type: none">1. Konieczność tworzenia nowych oraz zachowanie i udrażnianie istniejących korytarzy ekologicznych.2. Wdrażanie zasad trójochrony, czyli zintegrowanej ochrony walorów przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych.3. Działalność ośrodków naukowych, organizacji pozarządowych oraz parków narodowych i Pomorskiego Zespołu Parków Krajobrazowych w zakresie czynnej ochrony przyrody.4. Wdrażanie programów rolno-środowiskowych.5. Ograniczenie tempa eutrofizacji jezior.	<ol style="list-style-type: none">1. Degradacja środowiska przyrodniczego obszarów chronionych oraz utrata bioróżnorodności na terenie województwa.2. Zniszczenie rzecznych i lądowych korytarzy ekologicznych poprzez grodzenie, zabudowę i wycinkę.3. Intensyfikacja konfliktów społecznych na obszarach chronionych i w ich otoczeniu oraz brak akceptacji społecznej dla tworzenia nowych form ochrony.4. Postępująca degradacja krajobrazu poprzez nieuporządkowaną urbanistycznie zabudowę.

STAN ŚRODOWISKA, W TYM EKOLOGICZNE WARUNKI ŻYCIA LUDZI

Silne strony i zalety	Wady i słabości
<ol style="list-style-type: none"> 1. Bogate, zróżnicowane środowisko przyrodnicze rekompensujące obniżone warunki życia ludzi na terenach zurbanizowanych. 2. Generalnie korzystny stan aerosanitarny, z wyjątkiem centrów miast i ich dzielnic przemysłowych. 3. Dobry stan sanitarny wód przybrzeżnych, umożliwiającą otwarcie kąpielisk i uprawianie sportów wodnych. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Nasilenie gwałtownych zjawisk pogodowych związanych ze zmianą klimatu. 2. Duże zmiany struktury troficznej ekosystemów morskich. 3. Niezadowalająca jakość wód powierzchniowych i płytkich wód podziemnych. 4. Niekorzystne warunki akustyczne i aerosanitarnie w centrach miast i w ich dzielnicach przemysłowych (występowanie stref wymagających opracowania programów ochrony powietrza). 5. Nieład przestrzenny, zdegradowane obszary i struktury ładu przestrzennego.
Szanse	Zagrożenia
<ol style="list-style-type: none"> 1. Spadek ilości ścieków komunalnych i przemysłowych w efekcie racjonalizacji zużycia wody. 2. Spadek zanieczyszczeń przedostających się do środowiska. 3. Spadek ładunku większości zanieczyszczeń odprowadzanych ze źródeł punktowych i rzekami do Morza Bałtyckiego oraz poprawa stanu czystości jego wód. 4. Tendencja poprawy warunków aerosanitarnych, przy spadku poziomu zanieczyszczeń energetycznych (dwutlenek siarki, dwutlenek węgla) i wzroście zanieczyszczeń komunikacyjnych (głównie tlenki azotu). 5. Rewitalizacja starych założeń parkowych, wzrost liczby parków i terenów zielonych. 6. Rozwój ośrodków naukowo-badawczych, w tym wspieranie innowacji. 7. Modernizacja i rozbudowa systemów komunikacji zbiorowej, rozwój ekologicznych form transportu, w tym rozbudowa sieci ścieżek rowerowych. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Postępująca eutrofizacja jezior. 2. Zanieczyszczanie wód powierzchniowych, lasów i rowów przydrożnych odpadami. 3. Utrata zdolności retencyjnej na skutek regulacji rzek, zasypywania i degradacji mokradeł i terenów podmokłych. 4. Występowanie zagrożenia powodziowego o charakterze odlądowym (rzeki) i odmorskim, obejmującego zwłaszcza Żuławę Wiślaną (w tym część Gdańska), Dolinę Dolnej Wisły, część strefy nadmorskiej oraz niektóre odcinki dolin Redy, Łeby i Słupi. 5. Fizyczne zagrożenie strefy brzegowej morza i bezpieczeństwa ludzi w wyniku wzrostu poziomu morza, ekstremalnych zjawisk hydrometeorologicznych oraz zabudowy klifów i terenów zalewowych. 6. Występowanie obszarów wymagających programów ochrony powietrza ze względu na przekroczenia standardów jego jakości. 7. Spalanie odpadów w paleniskach domowych. 8. Intensywny rozwój transportu prowadzący do zanieczyszczenia powietrza oraz wzrost poziomu hałasu w miastach. 9. Występowanie klęsk żywiołowych na skutek ekstremalnych stanów pogodowych związanych ze zmianą klimatu.

INFRASTRUKTURA OCHRONY ŚRODOWISKA

Silne strony i zalety	Wady i słabości
<ol style="list-style-type: none"> 1. Wysoki procent zaopatrzenia ludności w wodę ze zbiorczej sieci wodociągowej (97,9% w miastach i około 82,4% na terenach wiejskich). 2. 97,3% ludności miast województwa obsługiwana jest przez mechaniczno-biologiczne oczyszczalnie ścieków. 3. Wysoki stopień skanalizowania miast, który wynosi 93,4%. 4. Wysoki poziom redukcji emisji pyłów do atmosfery z największych emitorów. 5. Znaczny poziom doposażenia regionalnych instalacji przetwarzania odpadów komunalnych. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. nierozwiązany problem gospodarki wodno-ściekowej na terenach wiejskich. 2. niezadawalający stan techniczny urządzeń gospodarki wodnej i ochrony przeciwpowodziowej. 3. niski stopień odzysku odpadów komunalnych (składowanie jest nadal dominującą metodą zagospodarowania odpadów). 4. konieczność zamknięcia i przeprowadzenia rekultywacji składowisk, które nie spełniają wymogów UE. 5. niski stopień selektywnej zbiórki odpadów, w tym odpadów niebezpiecznych. 6. Problem tzw. niskiej emisji zanieczyszczeń do atmosfery. 7. niezadawalający udział odnawialnych źródeł energii w bilansie źródeł ciepła.
Szanse	Zagrożenia
<ol style="list-style-type: none"> 1. Możliwość pozyskania środków Unii Europejskiej na zadania z zakresu ochrony środowiska. 2. Wykorzystanie rezerw przepustowości w oczyszczalniach ścieków oraz uporządkowanie gospodarki ściekowej, w szczególności na obszarach wiejskich. 3. Ochrona zasobów wód podziemnych. 4. Rozwój systemu selektywnego zbierania odpadów komunalnych „u źródła”. 5. Wdrożenie systemu zbiórki i zagospodarowania odpadów przemysłowych oraz odpadów niebezpiecznych. 6. Likwidacja nielegalnych miejsc składowania odpadów. 7. Zwiększenie poziomu odzysku odpadów, w tym energetyczne ich wykorzystanie. Minimalizacja ilości odpadów unieszkodliwianych poprzez składowanie. 8. Rozwój OZE. 9. Budowa i rozbudowa istniejącej infrastruktury ukierunkowującej ruch turystyczny, związanej z leczeniem i rehabilitacją gatunków chronionych i ośrodków edukacji ekologicznej. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Nieuporządkowana gospodarka wodno-ściekowa na obszarach wiejskich. 2. niezadawalający stan techniczny urządzeń gospodarki wodnej i ochrony przeciwpowodziowej. 3. Przyrost masy odpadów komunalnych, brak znacznego postępu we wdrażaniu systemów selektywnego zbierania odpadów u źródła oraz nieszczelność systemu zbiórki odpadów. 4. Nadmierna niska emisja.

MONITORING ŚRODOWISKA, EDUKACJA I DOSTĘP DO INFORMACJI O ŚRODOWISKU	
Silne strony i zalety	Wady i słabości
<ol style="list-style-type: none"> 1. Funkcjonowanie systemu automatycznego monitoringu jakości powietrza spełniającego wymagania krajowe i UE. 2. Instytucje naukowo-badawcze zajmujące się tematyką ochrony środowiska, edukacją ekologiczną oraz kształceniem kadr. 3. Sieć ośrodków oferujących atrakcyjne formy edukacji ekologicznej i udostępniających informacje o środowisku. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Niewystarczający monitoring biologiczny i hydrologiczny środowiska przyrodniczego na terenie województwa oraz wód morskich. 2. Mała liczba prężnie działających pozarządowych organizacji ekologicznych. 3. Niedostateczne zainteresowanie mediów tematami związanymi z ochroną środowiska i ekologią, mała liczba dziennikarzy posiadających wiedzę z tej dziedziny. 4. Brak dostatecznej wiedzy ekologicznej, nawyków i postaw prośrodowiskowych wśród mieszkańców Pomorza i przedsiębiorców, w szczególności z sektora MŚP. Brak portali internetowych umożliwiających dostęp do aktualnych informacji o stanie środowiska. 4. Niski poziom transferu i wdrażania nowych technologii związanych z ochroną środowiska opracowywanych w jednostkach naukowych.
Szanse	Zagrożenia
<ol style="list-style-type: none"> 1. Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców województwa i poziomu akceptacji dla działań proekologicznych, kształtowanie postaw prośrodowiskowych. 2. Wzrost aktywności ekologicznych organizacji pozarządowych działających na terenie województwa pomorskiego. 3. Uwzględnienie „zielonych technologii” w rozwoju gospodarczym i zamówieniach publicznych. 4. Upowszechnienie dostępu do informacji o środowisku i jego ochronie. 5. Uspołecznienie procedur ocen oddziaływania na środowisko. 6. Rozwój regionalnego monitoringu środowiska, w tym jakości powietrza. 7. Duża różnorodność działań edukacyjnych skierowanych do mieszkańców i turystów. 8. Rozwój działalności ośrodków informacji i edukacji ekologicznej. 9. Wzrost roli mediów w edukacji ekologicznej i przekazywaniu informacji o środowisku i jego ochronie. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Brak priorytetu dla postępowania zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju, dostrzegany niemal na wszystkich szczeblach samorządu terytorialnego. 2. Małe zainteresowanie mediów problemami ochrony środowiska. 3. Niewielka liczba aktywnych regionalnych organizacji ekologicznych. 4. Niski poziom akceptacji społecznej dla lokalizacji inwestycji związanych z ochroną środowiska (spalarnia, instalacje przetwarzania odpadów, biogazownie, itp.). 5. Słabe zainteresowania społeczeństwa problemami ochrony środowiska, brak postaw i zachowań proekologicznych u większości mieszkańców województwa. 6. Bierna postawa podmiotów korzystających ze środowiska, w tym MŚP, w zakresie realizacji obowiązków wynikających z przepisów prawa.

2.4 Ocena stanu wdrożenia prawa wspólnotowego w województwie i identyfikacja potrzeb w obszarze środowiska

W obszarach środowiska i gospodarki wodnej można zidentyfikować prawie 57 aktów prawa unijnego (dyrektywy i rozporządzenia)⁸. Na potrzeby Strategii przeprowadzono analizę wdrożenia prawa wspólnotowego w województwie pomorskim. W każdej z dziedzin przeanalizowano stan istniejący z punktu widzenia osiągnięcia celów wynikających z poszczególnych dyrektyw. Ocena stanu wdrożenia najważniejszych dyrektyw „środowiskowych” przedstawiona została w załączniku nr 1 do Strategii.

W każdym obszarze środowiskowym realizowane są działania, które zbliżają województwo pomorskie do osiągnięcia celów wynikających z prawa wspólnotowego. Wciąż jednak istnieją zadania, które bez realnego wsparcia mogą opóźnić osiągnięcie celów wspólnotowych.

Analiza stanu wdrożenia prawa wspólnotowego oraz problemów zidentyfikowanych w analizie SWOT występujących w województwie pomorskim, wskazuje na następujące potrzeby w zakresie ochrony środowiska i gospodarki wodnej⁹:

1. w zakresie ochrony i zrównoważonego gospodarowania zasobami wodnymi:

- wsparcie inwestycji koniecznych do wypełnienia celów KPOŚK (budowa i rozbudowa systemów kanalizacji sanitarnej, budowa, rozbudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków),
- rozwój prawidłowego systemu gospodarowania ściekami na obszarach wiejskich,
- rozwój systemów zagospodarowania osadów ściekowych,
- powstrzymanie procesów przyspieszonej eutrofizacji jezior,
- zabezpieczenie przed powodzią i podtopieniem.

2. w zakresie racjonalnego gospodarowania odpadami i ochrony powierzchni ziemi:

- wsparcie działań służących zapobieganiu powstawania odpadów oraz przygotowaniu odpadów do ponownego użycia,
- wsparcie systemów gospodarowania odpadami komunalnymi w wyznaczonych regionach (zgodnie z WPGO),
- rozbudowa systemów selektywnej zbiórki odpadów opakowaniowych, odpadów ulegających biodegradacji, odpadów niebezpiecznych oraz odpadów budowlanych i rozbiórkowych,
- zwiększenie udziału odzysku, w tym recyklingu, ze szczególnym uwzględnieniem odzysku energii z odpadów,
- zagospodarowanie odpadów przemysłowych i niebezpiecznych,

⁸ Analiza stanu wdrożenia przepisów prawa wspólnotowego w obszarach środowisko i gospodarka wodna do krajowego porządku prawnego wg stanu na dzień 14 maja 2012r., Ministerstwo Środowiska

⁹ Na podstawie Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2012-2015 z uwzględnieniem perspektywy 2016-2020, projekt, lipiec 2012r.

- rekultywacja składowisk odpadów i terenów zdegradowanych,
- usuwanie wyrobów zawierających azbest.

3. w zakresie ochrony atmosfery:

- wsparcie inwestycji mających na celu ograniczenie niskiej emisji,
- rozwój przyjaznych środowisku form transportu,
- wsparcie wykorzystania odnawialnych źródeł energii,
- wsparcie działań poprawiających efektywne wykorzystywanie energii,
- rozwój systemu monitoringu i oceny jakości powietrza.

4. w zakresie ochrony różnorodności biologicznej, informacji i edukacji ekologicznej:

- sporządzanie i aktualizacja planów ochrony istniejących form ochrony przyrody oraz realizacja ich zapisów w zakresie czynnej ochrony przyrody i monitoringu osiągniętych efektów oraz objęcie ochroną prawną nowych obszarów o cennych walorach przyrodniczych, narażonych na degradację,
- powstrzymanie fragmentacji i likwidacji korytarzy ekologicznych poprzez udrażnianie i renaturyzację rzek i innych cieków, ochronę starych drzew i alei przydrożnych, odtwarzanie miedz, zakrzewień i zadrzewień śródpolnych oraz budowę przejść dla zwierząt,
- ochrona terenów wodno-błotnych i podmokłych,
- budowa i zapewnienie prawidłowego funkcjonowania ośrodków rehabilitacji dla zwierząt z gatunków chronionych, tworzenie i ochrona miejsc lęgowych i ich zimowania,
- ochrona ekosystemów jezior poprzez powstrzymanie procesów ich nadmiernej eutrofizacji,
- ochrona owadów zapylających rośliny poprzez nasadzenie roślin stanowiących bazę pokarmową i budowę miejsc schronienia dla populacji dziko żyjących,
- reintrodukcja zwierząt i roślin gatunków chronionych, zagrożonych lub narażonych na wyginięcie,
- ochrona siedlisk poprzez zachowanie naturalnych procesów zachodzących w środowisku,
- podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa oraz promocja postaw zapewniających ochronę bioróżnorodności.

5. w zakresie pozostałych obszarów:

- ograniczenie uciążliwości akustycznej, w szczególności na obszarach miejskich,
- ograniczanie ryzyka powstania klęsk żywiołowych i poważnych awarii oraz likwidacja ich skutków,
- rozwój innowacji, w tym nowych technik i technologii związanych z ochroną środowiska i gospodarką wodną.

3. Uwarunkowania działania oraz potencjał finansowy i organizacyjny WFOŚiGW w Gdańsku

3.1 Uwarunkowania działania WFOŚiGW w Gdańsku

Ocena dotychczasowej działalności WFOŚiGW w Gdańsku pozwoliła na określenie uwarunkowań zewnętrznych i wewnętrznych, w tym identyfikację mocnych stron Funduszu, zagrożeń, potrzeb i kierunków zmian.

Uwarunkowania zewnętrzne

1. Funkcjonowanie systemu ekonomiczno-finansowego w obszarze ochrony środowiska, gdzie fundusze ekologiczne, takie jak: NFOŚiGW oraz fundusze wojewódzkie, stanowią istotny element systemu finansowania ochrony środowiska w Polsce.
2. Trwałe zapotrzebowanie na środki funduszy, ukierunkowane na poprawę stanu środowiska.
3. Zapotrzebowanie na wdrażanie nowych lub zmodyfikowanych instrumentów finansowych.
4. Wzrost zapotrzebowania środków finansowych na realizację zadań związanych z ochroną atmosfery, w tym: odnawialnych źródeł energii, efektywności energetycznej, niskoemisyjności, efektywnego korzystania z zasobów oraz innowacyjności, a także działań związanych z zachowaniem bioróżnorodności i edukacją ekologiczną społeczeństwa.
5. Konieczność zapewnienia współfinansowania projektów inwestycyjnych, kosztów operacyjnych i działań realizowanych z udziałem środków pochodzących z Unii Europejskiej (m.in. fundusze strukturalne, Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Norweski Mechanizm Finansowy, Bank Światowy, Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju, Europejski Bank Inwestycyjny, itp.).
6. Wykorzystanie komercyjnych instytucji finansowych, wspomagających działania służące ochronie środowiska.
7. Funkcjonowanie systemu opłat ekologicznych oraz zmiany w tym systemie.
8. Konieczność równego traktowania podmiotów na jednolitym rynku europejskim.
9. Uwzględnienie w działalności Funduszu warunków dopuszczalności i zasad udzielania pomocy publicznej.
10. Zmieniające się warunki rynkowe, generujące m.in. ograniczenie dochodów publicznych i zmniejszenie zdolności inwestycyjnej samorządów terytorialnych, jednostek budżetowych oraz przedsiębiorców.
11. Zmiany prawodawstwa na szczeblu krajowym i unijnym.

Uwarunkowania wewnętrzne

DZIAŁALNOŚĆ STATUTOWA

1. Inicjowanie i doskonalenie działań umożliwiających przygotowanie i realizację najlepszych projektów, których efektem będzie zmniejszenie presji na środowisko w województwie pomorskim.
2. Stopniowe, dalsze zdobywanie doświadczeń i budowanie kompetencji we współpracy ze służbami ochrony środowiska, Ministerstwem Środowiska, Ministerstwem Rozwoju Regionalnego, NFOŚiGW oraz pozostałymi wfośigw.
3. Optymalizacja działalności finansowej (utrzymanie płynności finansowej, zarządzanie wolnymi środkami, współpraca z bankami).
4. Sprawne zarządzanie środkami finansowymi w celu zapewnienia potencjalnym beneficjentom możliwości skutecznego wykorzystania funduszy UE.
5. Elastyczne dostosowanie form i zasad dofinansowywania oraz zakresu i kierunków wsparcia do potrzeb potencjalnych beneficjentów.
6. Doskonalenie standardów obsługi poszczególnych grup beneficjentów, w szczególności rozwój elektronicznej obsługi beneficjentów.
7. Aktywne uczestnictwo w pracach związanych z przygotowaniem całego systemu funduszy do wdrażania nowych polityk i instrumentów finansowych UE oraz udziału systemu w tym wdrażaniu.
8. Współpraca z NFOŚiGW i wfośigw w obszarach wynikających ze Wspólnej Strategii.

DZIAŁANIA ORGANIZACYJNE

1. Udoskonalanie struktury organizacyjnej WFOŚiGW w Gdańsku w celu zwiększenia efektywności realizowanych działań, mając w szczególności na uwadze możliwość zaangażowania Funduszu we wdrażanie priorytetów środowiskowych w perspektywie finansowej UE 2014-2020.
2. Doskonalenie organizacyjnych ram merytorycznej współpracy pracowników Funduszu z beneficjentami na rzecz realizacji projektów mających na celu aktywne promowanie zasad zrównoważonego rozwoju.
3. Rozbudowa i unowocześnienie systemu informatycznego.
4. Współpraca z NFOŚiGW oraz wfośigw w zakresie budowy i rozwoju cyfrowej platformy współpracy i wymiany informacji.

DZIAŁANIA SZKOLENIOWE I EDUKACYJNE

1. Wspomaganie szkoleń służb ochrony środowiska w województwie pomorskim.
2. Podnoszenie kwalifikacji pracowników WFOŚiGW w Gdańsku.
3. Współpraca z NFOŚiGW oraz wfośigw w zakresie podnoszenia kwalifikacji pracowników (ujednoczenie wiedzy i ogólnych kompetencji), wspólnego promowania Funduszy jako systemu o wspólnej misji, itp.
4. Promowanie walorów przyrodniczych województwa oraz postaw i zachowań proekologicznych.
5. Doskonalenie prac nad zapewnieniem mieszkańcom regionu szerokiego dostępu do informacji o środowisku.

3.2 Potencjał finansowy i organizacyjny WFOŚiGW w Gdańsku

Potencjał finansowy

Stan majątku netto WFOŚiGW w Gdańsku na koniec 2011 roku wynosił 189,5 mln zł i w okresie 2009-2011 wzrósł o 28,6 mln zł. Wielkość majątku netto na tle wszystkich wojewódzkich funduszy plasuje Fundusz w Gdańsku w grupie funduszy małych. Posiadane środki są niewystarczające do pełnego i oczekiwanego angażowania się Funduszu we współfinansowanie zadań proekologicznych w regionie. Dlatego też Fundusz w Gdańsku w ramach współpracy z NFOŚiGW pozyskał wsparcie finansowe w formie pożyczki i udostępnienia środków na realizację zadań regionalnych w określonych dziedzinach. Wartość pozyskanych środków to kwota 58,7 mln zł. Fundusz przewiduje korzystanie z tej formy współpracy i zwiększanie swoich możliwości finansowych także w kolejnych latach określonych niniejszą Strategią.

W zakresie wypracowanych zasad gospodarki finansowej podkreślić należy:

- ⇒ efektywne stosowanie odnawialnych instrumentów finansowania ochrony środowiska na co wskazuje fakt, że w latach 2009-2011 z tytułu opłat i kar środowiskowych Fundusz uzyskał 110,3 mln zł, natomiast wypłaty środków własnych Funduszu na finansowanie ochrony środowiska wyniosły 237,2 mln zł,
- ⇒ wypracowany mechanizm samofinansowania Funduszu tj. zdolności do pokrycia kosztów utrzymania organów i biur ze środków uzyskanych z odsetek z oprocentowania udzielonych pożyczek i wolnych środków,
- ⇒ niskie koszty obsługi wypłat dla beneficjenta, w okresie 2009-2011 wypłata 1 zł środków własnych i obsługiwanych przez Fundusz kosztowała średnio 0,04 zł, a przy uwzględnieniu że w ramach kosztów funkcjonowania Funduszu obsługiwane są również posiadane należności koszt jednostkowy obsługi jest minimalny.

Potencjał organizacyjny

Potencjał organizacyjny Funduszu został zidentyfikowany głównie jako:

- ⇒ ugruntowana wiedza i wysokie kompetencje pracowników Funduszu oraz ich wieloletnie doświadczenie w przygotowaniu i realizacji projektów dotyczących ochrony środowiska i gospodarki wodnej,
- ⇒ pracownicy Funduszu zapewniają istotne wsparcie samorządom terytorialnym w zakresie przygotowania i realizacji wielu zadań z zakresu ochrony środowiska,
- ⇒ instytucjonalna zdolność do wdrażania programów europejskich, uzyskana w wyniku uczestnictwa przy realizacji projektów finansowanych ze środków UE,
- ⇒ instytucjonalna zdolność do finansowania szerokiego i zróżnicowanego zakresu zadań związanych z ochroną środowiska,
- ⇒ wypracowane zasady funkcjonowania oraz umiejętność rozpoznawania potrzeb regionu, jak i koordynacji działań w tworzeniu ponadlokalnych inicjatyw, - rzetelną podstawą do utrzymania dotychczasowego poziomu funkcjonowania, rozwoju oraz poszukiwania nowych aktywności.

Fundusz posiada znaczący potencjał finansowy i organizacyjny, którego ukierunkowanie pozwoli wspierać poprawę stanu środowiska, gospodarki wodnej oraz zrównoważonego gospodarowania zasobami środowiska w województwie pomorskim. Wskazane uwarunkowania działania Funduszu wiążą się z wdrażaniem programów, wynikających ze strategicznych dokumentów, obowiązujących na poziomie krajowym i regionalnym. Doświadczenie WFOŚiGW w Gdańsku w przygotowaniu i realizacji dotychczasowych projektów będzie wykorzystane przy realizacji niniejszej Strategii.

4. Misja, cele i priorytety WFOŚiGW w Gdańsku

4.1 Misja i cele WFOŚiGW w Gdańsku

Działalność WFOŚiGW w Gdańsku ma na celu wspieranie przedsięwzięć wynikających z realizacji celów określonych w polityce ekologicznej państwa poprzez finansowe wspieranie zadań w ochronie środowiska i gospodarce wodnej, spójnych z listami zadań priorytetowych, w formie preferencyjnych pożyczek, dotacji i dopłat do oprocentowania preferencyjnych kredytów i pożyczek lub częściowych spłat kapitału kredytu zaciągniętego w banku komercyjnym.

Misją WFOŚiGW w Gdańsku jest działanie na rzecz trwałego, zrównoważonego rozwoju województwa pomorskiego i strefy przybrzeżnej Bałtyku.

Celem generalnym Funduszu jest poprawa stanu środowiska i zrównoważone gospodarowanie jego zasobami przez stabilne i efektywne wspieranie przedsięwzięć oraz inicjatyw służących środowisku w województwie pomorskim.

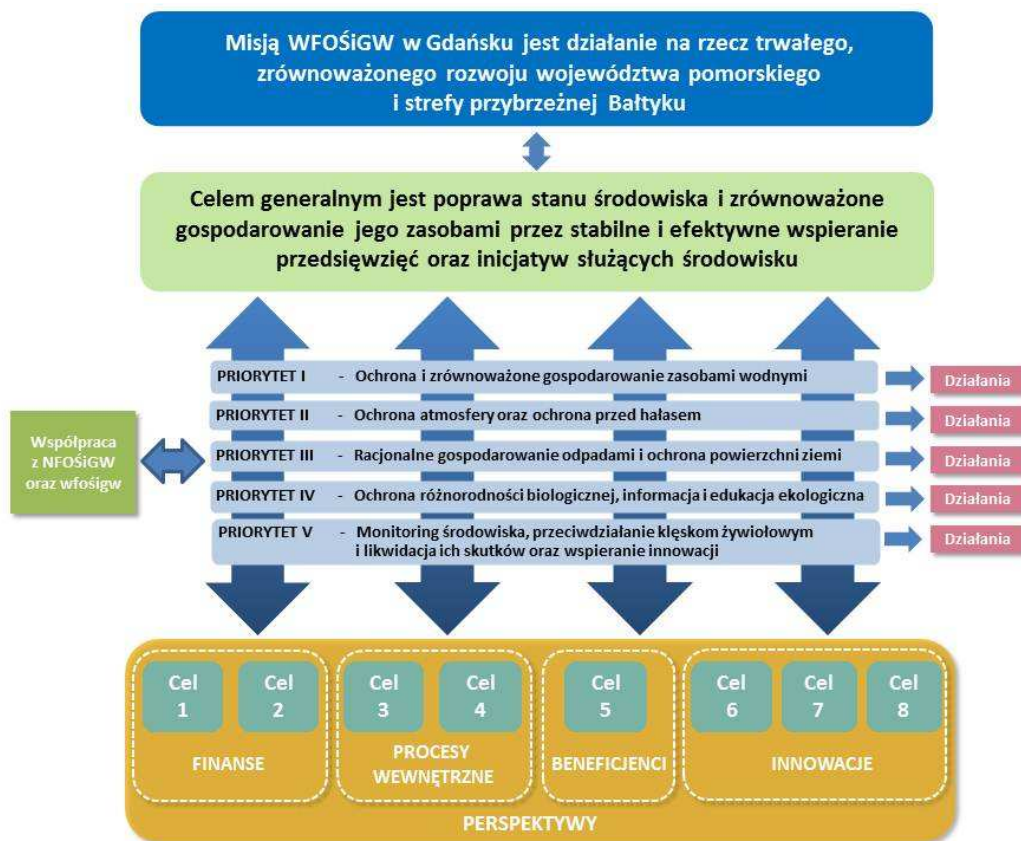
Fundusz określił następujące, zgodne ze Wspólną Strategią, priorytety:

PRIORYTET I	- Ochrona i zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi
PRIORYTET II	- Ochrona atmosfery i ochrona przed hałasem
PRIORYTET III	- Racjonalne gospodarowanie odpadami i ochrona powierzchni ziemi
PRIORYTET IV	- Ochrona różnorodności biologicznej, informacja i edukacja ekologiczna
PRIORYTET V	- Monitoring środowiska, przeciwdziałanie klęskom żywiołowym i likwidacja ich skutków oraz wspieranie innowacji

Wdrażanie powyższych priorytetów będzie następowało poprzez realizację następujących celów szczegółowych Funduszu:

Wyżej przedstawione cele Funduszu są spójne z celami i perspektywami określonymi we Wspólnej Strategii.

Układ priorytetów i celów Strategii działania WFOŚiGW w Gdańsku

Przy wyborze przedsięwzięć WFOŚiGW w Gdańsku będzie uwzględniał następujące kryteria i zasady:

1. zapobieganie powstawaniu zanieczyszczeń,
2. ograniczanie emisji i zrównoważone korzystanie z zasobów,
3. oszczędność i odzysk energii, wody i surowców,
4. promocję proekologicznych postaw i poczucia odpowiedzialności za stan środowiska,
5. efektywność ekologiczną i ekonomiczną,
6. innowacyjność zastosowanych rozwiązań.

4.2 Priorytet I - Ochrona i zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi

Działania Funduszu będą ukierunkowane na uzyskanie dobrego stanu wód w odniesieniu do jakości, ilości i ich wykorzystania oraz na oszczędnym gospodarowaniu wodami. Fundusz będzie w dalszym ciągu aktywnie uczestniczył w realizacji zadań wynikających z KPOŚK. Formułowane będą też działania służące minimalizacji skutków zmian klimatycznych, w szczególności poprzez ochronę przeciwpowodziową, zwiększenie retencji oraz porządkowanie gospodarki wodami opadowymi na obszarach zurbanizowanych.

W ramach priorytetu I Fundusz będzie wspierał w szczególności następujące działania:

- ⇒ ochrona wód w zlewniach rzek oraz na obszarach ochronnych zbiorników wód podziemnych i powierzchniowych, stanowiących źródło wody dla potrzeb komunalnych,
- ⇒ przedsięwzięcia ograniczające zrzut zanieczyszczeń do powierzchniowych wód śródlądowych i morskich,
- ⇒ budowa, rozbudowa i modernizacja istniejących oczyszczalni oraz budowa systemów kanalizacyjnych dociążających istniejące oczyszczalnie ścieków (realizacja KPOŚK),
- ⇒ uporządkowanie gospodarki ściekowej na terenach wiejskich, w tym wspieranie rozproszonych systemów oczyszczania ścieków,
- ⇒ porządkowanie gospodarki wodami opadowymi wraz z budową urządzeń oczyszczających i retencjonujących wodę na terenach zurbanizowanych,
- ⇒ przedsięwzięcia polegające na ograniczeniu procesu degradacji jezior, w szczególności tych stanowiących wrażliwe ekosystemy (np. jezior lobeliowych) oraz opracowaniu planów ochrony tych jezior, w tym ich rekultywacji,
- ⇒ zabezpieczenie przed powodzią i podtopieniem,
- ⇒ zapewnienie odpowiedniej jakości wody przeznaczonej do celów komunalnych.

4.3 Priorytet II - Ochrona atmosfery oraz ochrona przed hałasem

Działania Funduszu będą ukierunkowane na zmniejszenie zużycia energii i surowców, ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza (w tym przede wszystkim niskiej emisji), zwiększenie udziału energii ze źródeł odnawialnych oraz ograniczenie hałasu:

W ramach priorytetu II Fundusz będzie wspierał w szczególności następujące działania:

- ⇒ ograniczenie niskiej emisji na terenie województwa ze szczególnym uwzględnieniem obszarów objętych programami ochrony powietrza,
- ⇒ kompleksowa modernizacja źródeł i systemów zaopatrzenia w ciepło w miastach,

- ⇒ wzrost wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych, w tym promowanie energetyki rozproszonej, jako najbardziej skutecznego sposobu dostarczania energii do odbiorców końcowych,
- ⇒ wdrażanie technologii mających na celu zwiększenie oszczędności i efektywności energetycznej,
- ⇒ wdrażanie „czystych technologii” w przemyśle i gospodarce komunalnej województwa, w szczególności wykorzystujące odnawialne lub alternatywne źródła energii oraz prowadzące do zmniejszenia emisji zanieczyszczeń gazowych i pyłowych.

4.4 Priorytet III - Racjonalne gospodarowanie odpadami i ochrona powierzchni ziemi

Działania Funduszu będą ukierunkowane na jak najpełniejsze wdrożenie hierarchii postępowania z odpadami, tj. zapobieganie powstawaniu, przygotowanie do ponownego użycia, recykling, inne metody odzysku oraz unieszkodliwianie.

W ramach priorytetu III Fundusz będzie wspierał w szczególności następujące działania:

- ⇒ wdrażanie niskoodpadowych technologii produkcji,
- ⇒ wsparcie działań służących zapobieganiu powstawaniu odpadów oraz przygotowaniu odpadów do ponownego użycia,
- ⇒ wdrażanie i rozbudowa systemów selektywnego zbierania odpadów, w tym niebezpiecznych,
- ⇒ zwiększanie udziału odzysku, w tym w szczególności odzysku energii z odpadów i osadów ściekowych,
- ⇒ ograniczanie składowania odpadów ulegających biodegradacji,
- ⇒ budowę i modernizację instalacji do przetwarzania odpadów, zgodnie z WPGO,
- ⇒ rekultywację składowisk odpadów i terenów zdegradowanych,
- ⇒ unieszkodliwianie odpadów niebezpiecznych, w tym zawierających azbest.

4.5 Priorytet IV - Ochrona różnorodności biologicznej, informacja i edukacja ekologiczna

Działania Funduszu będą ukierunkowane na zachowanie różnorodności biologicznej na poziomie ekosystemów, gatunków i genów oraz zmniejszeniu antropopresji na obszarach cennych przyrodniczo. Istotne będzie również podnoszenie świadomości i kreowanie prawidłowych postaw proekologicznych.

W ramach priorytetu IV Fundusz będzie wspierał w szczególności następujące działania:

- ⇒ działania z zakresu czynnej ochrony przyrody,
- ⇒ ochrona siedlisk przyrodniczych i krajobrazów typowych dla województwa pomorskiego,
- ⇒ ochrona i tworzenie korytarzy ekologicznych,
- ⇒ sporządzanie i aktualizacja planów ochrony, planów zadań ochronnych oraz monitoringu przyrodniczego,
- ⇒ budowa, rozwój istniejących ośrodków edukacji i informacji o środowisku,
- ⇒ kampanie edukacyjne i informacyjne oraz konferencje i szkolenia z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej,
- ⇒ tworzenie infrastruktury w celu ukierunkowania ruchu turystycznego i ograniczenia antropopresji na terenach objętych ochroną.

4.6 Priorytet V - Monitoring środowiska, przeciwdziałanie klęskom żywiołowym i likwidacja ich skutków oraz wspieranie innowacji

Działania Funduszu będą ukierunkowane na wspieranie rozwoju i utrzymanie systemu monitoringu środowiska oraz przeciwdziałanie klęskom żywiołowym.

W ramach priorytetu V Fundusz będzie wspierał w szczególności następujące działania:

- ⇒ rozwój i utrzymanie systemu monitoringu powietrza,
- ⇒ wspieranie monitoringu przyrodniczego oraz monitoringu wód podziemnych,
- ⇒ podnoszenie potencjału służb ratowniczych,
- ⇒ zapobieganie poważnym awariom i likwidacja ich skutków,
- ⇒ wspieranie innowacji z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej, w tym rozwoju nowych technik i technologii.

5. Wskaźniki i efekty ekologiczne

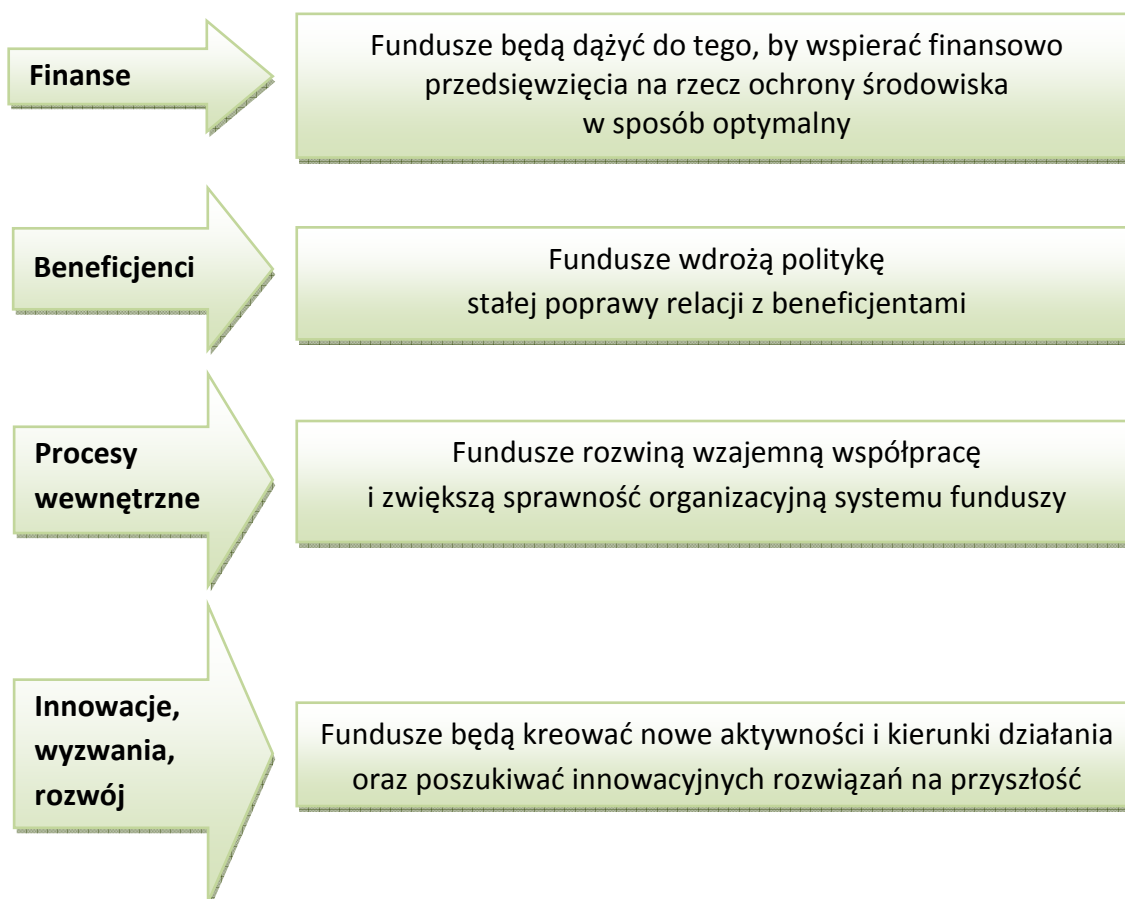
Na potrzeby monitorowania realizacji priorytetów sformułowano główne wskaźniki efektu ekologicznego, które przedstawione zostały w poniższej tabeli.

Wskaźniki	jedn.
Priorytet I - Ochrona i zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi	
Liczba dodatkowych osób korzystających z ulepszonych oczyszczania ścieków	RLM
Liczba osób objętych ochroną przeciwpowodziową	os.
Priorytet II - Racjonalne gospodarowanie odpadami i ochrona powierzchni ziemi	
Ograniczenie masy składowanych odpadów komunalnych	Mg/rok
Masa odpadów niebezpiecznych poddanych odzyskowi lub unieszkodliwieniu	Mg/rok
Masa unieszkodliwionych lub zabezpieczonych odpadów zawierających azbest	Mg/rok
Powierzchnia zrehabilitowanych składowisk	ha
Priorytet III - Ochrona atmosfery i ochrona przed hałasem	
Ograniczenie emisji tlenku węgla, tlenków siarki, tlenków azotu i pyłów	Mg/rok
Ograniczenie lub uniknięcie emisji dwutlenku węgla	Mg/rok
Zainstalowane moce / wyprodukowana energia z instalacji OZE	kW/GJ
Priorytet IV - Ochrona różnorodności biologicznej, informacja i edukacja ekologiczna	
Łączna powierzchnia obszarów na których przywrócono lub zapewniono ochronę właściwego stanu ekosystemów	ha
Liczba gatunków z czerwonej księgi, gatunków zagrożonych, chronionych w wyniku realizacji przedsięwzięć	szt.
Liczba osób biorących udział w działaniach edukacyjnych	os.
Priorytet V – Monitoring środowiska, przeciwdziałanie klęskom żywiołowym i likwidacja ich skutków oraz wspieranie innowacji	
Liczba specjalistycznego sprzętu niezbędnego do skutecznego prowadzenia akcji ratowniczych i usuwania skutków zagrożeń	szt.

6. Współpraca z NFOŚiGW oraz wfośigw

Wspólna Strategia wyznacza ogólne kierunki działalności i współpracy, mające na celu zapewnienie spójności i efektywności działań NFOŚiGW oraz wfośigw w zakresie wspierania ochrony środowiska i gospodarki wodnej w Polsce. Doskonalenie sposobu funkcjonowania Funduszy w ramach istniejącego systemu finansowania ochrony środowiska i gospodarki wodnej ma na celu zwiększenie skuteczności i efektywności współpracy w sektorze środowiska. Przyjęte we Wspólnej Strategii działania mają spowodować rozwój współpracy pomiędzy funduszami na różnych płaszczynach, jak i w każdej sferze prowadzonej działalności, od poszukiwania optymalnych form dofinansowania, poprzez wspólne zwiększanie kompetencji, wymianę doświadczeń w zakresie obsługi beneficjentów jak i podejmowanie działań w celu promocji i wzmocnienia systemu i jego przygotowania do pełnienia nowych funkcji.

Realizacja misji i priorytetów Wspólnej Strategii następować będzie w wyniku realizacji działań zgrupowanych w ramach czterech perspektyw:

Podsumowując należy podkreślić, że fundusze dzięki sprawnej współpracy, zarówno wzajemnej jak i z NFOŚiGW, skutecznie od lat wspierają beneficjentów w realizacji wysokiej jakości przedsięwzięć służących poprawie stanu środowiska i zrównoważonemu gospodarowaniu jego zasobami. Realizacja przedstawionych obszarów współpracy ma w konsekwencji doprowadzić do podniesienia efektywności działań i optymalizacji udzielanego dofinansowania.

7. Program finansowy

Po przystąpieniu Polski do Unii Europejskiej jednym z najważniejszych priorytetów w skali kraju i w skali regionalnej stało się wygospodarowanie środków finansowych niezbędnych do zapewnienia krajowego wkładu finansowego, umożliwiającego jak najpełniejsze wykorzystanie środków pochodzących z UE przeznaczonych na ochronę środowiska i gospodarkę wodną. Wymusza to ustalenie określonej hierarchii wydatkowania środków finansowych Funduszu. Oznacza to, że środowiskowe projekty inwestycyjne i działania realizowane z udziałem środków UE, objęte programami operacyjnymi dotychczasowej perspektywy finansowej UE, a także objęte niezdefiniowanymi jeszcze programami nowej perspektywy finansowej UE na lata 2014-2020, będą dofinansowane w pierwszej kolejności.

Jednocześnie dla zapewnienia harmonijnej realizacji zadań określonych w POŚ WP, a nieprzewidzianych do dofinansowania ze środków UE, część środków finansowych Funduszu będzie przeznaczana wyłącznie na te zadania.

7.1 Założenia ogólne

Możliwości finansowania nowych przedsięwzięć służących ochronie środowiska wyznacza stan majątku Funduszu. W celu zapewnienia należytej płynności finansowej i zapewnienia niezbędnych środków w kolejnych latach objętych Strategią, jak i w latach wykraczających poza ramy niniejszej Strategii, niezbędne jest utrzymanie realnej wartości majątku Funduszu, co najmniej na obecnym poziomie.

Polityka finansowa Funduszu ukierunkowana będzie na realizację długofalowych zadań wynikających z obowiązujących aktów prawnych oraz dyrektyw UE. Oznacza to, że Fundusz nie będzie dążył do minimalizacji wolnych środków na koniec roku w przypadku, gdy z planów wynikać będzie, że przejściowo wolne środki mogą i powinny być zaabsorbowane w latach następnych. Możliwe będzie także przejściowe zadłużanie się Funduszu wykorzystując udostępniane środki NFOŚiGW lub kredyty komercyjne, w celu zapewnienia w latach obowiązywania Strategii, wkładu finansowego dla realizacji programów strategicznych objętych regulacjami ustawowymi zgodnie z Polityką Ekologiczną Państwa i POŚ WP.

7.2 Polityka finansowa

Dla osiągnięcia określonych w Strategii celów i skutecznego realizowania przyjętych zadań niezbędna jest spójna z tymi celami polityka finansowa Funduszu. Opierać się ona będzie na kilku podstawowych priorytetach i założeniach:

1. planowanie wydatków z uwzględnieniem priorytetów określonych w POŚ WP oraz innych programach strategicznych województwa pomorskiego związanych z ochroną środowiska i gospodarką wodną,
2. dążenie do wzrostu zasobów finansowych Funduszu poprzez coroczny wzrost funduszu statutowego,

3. dążenie do utrzymania w strukturze finansowania przedsięwzięć przewagi finansowania zwrotnego (pożyczkowego), które stanowić będzie ok. 70% ± 5% wypłat środków własnych Funduszu,
4. zwiększenie efektu mnożnikowego (efektu dźwigni) poprzez modyfikowanie proponowanych produktów finansowych,
5. dążenie do ograniczenia udziału środków Funduszu w kosztach kwalifikowanych przedsięwzięć inwestycyjnych do poziomu nieprzekraczającego 70 %,
6. zmniejszanie poziomu umarzania pożyczek preferencyjnych w przypadku zadań finansowanych z dużym udziałem środków dotacyjnych,
7. dążenie do utrzymania relacji nakładów na przedsięwzięcia inwestycyjne realizowane z udziałem środków UE do nakładów na pozostałe zadania regionalne w stosunku 65% do 35%,
8. dążenie do maksymalizowania efektu ekologicznego przy minimalizacji kosztów osiągnięcia tego efektu,
9. Fundusz angażował się będzie także w przedsięwzięcia niezbędne ekologicznie i efektywne ekonomicznie, ale trudno wykonalne finansowo.

7.3 Prognoza finansowa

Nieodzownym elementem planowania strategicznego jest określenie dostępnych środków, które Fundusz będzie mógł przeznaczyć na realizację zadań statutowych. Wykorzystując doświadczenia z realizacji poprzedniej Strategii oraz uwzględniając aktualną sytuację gospodarczą i dotychczasowe trendy w realizacji przychodów statutowych dokonano prognozy przyszłych przychodów. Przeprowadzono analizę spłat pożyczek i symulację na lata przyszłe, uwzględniając aktualnie obowiązujące w Funduszu zasady dofinansowania przedsięwzięć. Prognozy i analizy wykazały, że przychody utrzymają się na poziomie zbliżonym do roku 2012 zaś planowana kwota dostępnych środków wyniesie w okresie czteroletnim 381,8 mln zł i będzie wyższa o około 5% od środków wydatkowanych na ochronę środowiska i gospodarkę wodną w okresie objętym aktualnie obowiązującą Strategią.

Przedstawione powyżej prognozy nie uwzględniają ewentualnych środków finansowych pozyskanych w ramach współpracy z NFOŚiGW z programów priorytetowych kierowanych do wojewódzkich funduszy oraz bezpośrednich pożyczek i dotacji, które WFOŚiGW w Gdańsku realizując zapisy Wspólnej Strategii pragnie uzyskać.

Poniżej zaprezentowano historyczne i planowane w okresie obowiązywania strategii wielkości środków finansowych przeznaczonych przez Fundusz na dofinansowanie zadań ekologicznych.

Finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej (w mln zł)		Realizacja lata 2009-2012*	Plan na lata 2013-2016
1	Działalność pożyczkowa	244,9	229,0
2	Działalność dotacyjna ze środków własnych (łącznie z umorzeniami)	118,9	152,8
3	Finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej ze środków własnych	363,8	381,8
4	Środki europejskie będące w dyspozycji i obsługiwane przez Fundusz	231,5	86,7
5	Finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej ze środków własnych i europejskich razem	595,3	468,5

* Lata 2009-2011 wykonanie, rok 2012 plan

Przedstawione plany finansowe obarczone są ryzykiem wynikającym z dwóch istotnych, niemożliwych do przewidzenia na obecnym etapie przesłanek:

1. brak ostatecznych rozstrzygnięć na szczeblu krajowym i regionalnym w zakresie kształtu i zasad wdrażania oraz redystrybucji środków europejskich nowej perspektywy finansowej UE, nieznana rola funduszy w tej redystrybucji środków – na obecnym etapie postrzegać to należy jako szansę dla Funduszu,
2. ewentualne zmiany przepisów prawnych, w szczególności w zakresie przychodów i wydatków wfośigw.

8. Aktualizacja i ocena funkcjonowania Strategii

W związku z prowadzonymi pracami dotyczącymi zatwierdzenia i aktualizacji części dokumentów strategicznych, na których opiera się niniejsza Strategia, Fundusz zakłada konieczność przeprowadzenia jej aktualizacji.

W ramach aktualizacji przewiduje się możliwość wprowadzania zmian dotyczących celów i priorytetów określonych w Strategii.

W celu oceny postępów wdrażania Strategii prowadzony będzie monitoring w cyklu rocznym, zgodnie z terminami publikacji Sprawozdań z działalności WFOŚiGW w Gdańsku.

OCENA STANU WDROŻENIA PRAWA WSPÓLNOTOWEGO W WOJEWÓDZTWIE POMORSKIM

A. Ochrona i zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi

1. Dyrektywa 2000/60/WE ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej

Cele:

- do 31 grudnia 2015r. osiągnięcie dobrego stanu ilościowego, ekologicznego i chemicznego wód podziemnych i powierzchniowych - przy czym dla określonych części wód zmienionych przez działalność człowieka w takim stopniu, że osiągnięcie do 2015r. celów środowiskowych byłoby niemożliwe lub nieproporcjonalnie kosztowne, przedłużono w planie gospodarowania wodami termin dla osiągnięcia dobrego stanu wód do 2021r. lub 2027r. lub przyjęto mniej restrykcyjne cele środowiskowe.

Stan istniejący:

- w chwili obecnej w województwie pomorskim jakość wód płynących nie jest zadowalająca, dotyczy to zwłaszcza wód płynących poniżej zrzutu ścieków z oczyszczalni komunalnych, na terenach miast oraz przy ujściach rzek,
- jakość wód Zalewu Wiślanego i Morza Bałtyckiego jest również niezadowalająca, co związane jest przede wszystkim z wnoszeniem zanieczyszczeń z rzek, brakiem w aglomeracjach nadmorskich kanalizacji dla odprowadzania i oczyszczania wód opadowych i roztopowych oraz ze wpływem zanieczyszczeń z terenów rolniczych,
- lokalnie niezadowalająca jest również jakość wód podziemnych, głównie na Żuławach, w dolinie Wisły i strefie nadmorskiej, uwarunkowana czynnikami naturalnymi, ujawniająca się w strefie nadmorskiej zwłaszcza przy nadmiernym (lokalnie) poborze wód,
- niezbędne działania dla realizacji celów środowiskowych Ramowej Dyrektywy Wodnej zostały określone w *Programie wodno-środowiskowym kraju*,
- cele środowiskowe dla dorzecza Wisły określa *Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły*.

2. Dyrektywa 91/271/EWG dotycząca oczyszczania ścieków komunalnych

Cele:

- do 31 grudnia 2013 r. wykonanie określonych celów pośrednich, wynikających z okresu przejściowego - zgodność z dyrektywą zostanie osiągnięta dla 1 165 aglomeracji, co stanowi 91% całkowitego ładunku zanieczyszczeń ulegających biodegradacji zawartych w ściekach komunalnych, ☐
- do 31 grudnia 2015 roku osiągnięcie pełnej zgodności z dyrektywą tj. obowiązek usuwania 100% całkowitego ładunku zanieczyszczeń ulegających biodegradacji zawartych w ściekach komunalnych.

Stan istniejący:

- założenia dyrektywy w wyznaczonym terminie w województwie pomorskim zrealizuje w pełni 49 z 88 aglomeracji¹⁰,
- w pozostałych 39 aglomeracjach prawdopodobnie nie uda się wypełnić założeń dyrektywy (4 aglomeracje wyposażone są w niewystarczający system oczyszczania ścieków, w 32 przypadkach konieczny jest rozwój systemu kanalizacji sanitarnej, dla pozostałych 3 aglomeracji konieczna jest budowa lub rozbudowa zarówno kanalizacji sanitarnej jak i oczyszczalni ścieków)⁹,
- systematycznie wzrasta liczba mieszkańców korzystających z oczyszczalni ścieków (obecnie ponad 80 %), jednocześnie wciąż niedostateczna jest obsługa gospodarstw domowych na terenach wiejskich przez systemy oczyszczania ścieków – korzysta z nich niewiele ponad 50% mieszkańców.

3. Dyrektywa 2007/60/WE w sprawie oceny ryzyka powodziowego i zarządzania nim

Cele:

- do 31 grudnia 2013r. sporządzenie map zagrożenia powodziowego i map ryzyka powodziowego,
- do 31 grudnia 2015r. sporządzenie planów zarządzania ryzykiem powodziowym.

Stan istniejący:

- trwają prace związane z przygotowaniem dokumentów planistycznych,
- na Żuławach, w dolinie Dolnej Wisły i strefie przymorskiej występuje znaczne zagrożenie powodzią,
- zły stan techniczny systemów osłony przeciwpowodziowej i odwodnienia Żuław.

B. Racjonalne gospodarowanie odpadami i ochrona powierzchni ziemi

1. Dyrektywa 1999/31/WE w sprawie składowania odpadów

Cele:

- do 31 grudnia 2010r. ograniczenie odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania - nie więcej niż 75% wagowo całkowitej masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji (w stosunku do masy odpadów wytworzonych w 1995r.),
- do 31 grudnia 2013r. ograniczenie odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania - nie więcej niż 50% wagowo całkowitej masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji (w stosunku do masy odpadów wytworzonych w 1995r.),
- do 31 grudnia 2020r. ograniczenie odpadów komunalnych ulegających biodegradacji, kierowanych do składowania - nie więcej niż 35% wagowo

¹⁰ Ocena realizacji Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych (KPOŚK) dla aglomeracji w województwie pomorskim – projekt, sierpień 2012r.

całkowitej masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji (w stosunku do masy odpadów wytworzonych w 1995r.).

Stan istniejący:

- w części gmin województwa pomorskiego nie zrealizowano obowiązku ograniczenia do 75% w odniesieniu do 1995 roku masy odpadów ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska, informację o działaniach ww. zakresie w 2010r. uzyskano jedynie z 6 powiatów: człuchowskiego, gdańskiego, lęborskiego, nowodworskiego, starogardzkiego, tczewskiego, oraz z 4 miast na prawach powiatu: m. Gdańska, m. Gdyni, m. Sopotu, m. Słupska - na tej podstawie trudno ocenić rzeczywistą realizację planu redukcji odpadów biodegradowalnych, z dostępnych danych wynika, że gminy podejmują działania w zakresie ograniczania składowania odpadów biodegradowalnych, jednak zakres i skuteczność działań są niezadowolające¹¹,
- niezbędna jest intensyfikacja działań w obszarze selektywnego zbierania odpadów komunalnych ulegających biodegradacji oraz efektywnej pracy instalacji do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych,
- problemy proceduralne i administracyjne dotyczące kwestii zamykania składowisk odpadów z "urzędu".

2. Dyrektywa 2008/98/WE w sprawie odpadów

Cele:

- do 2015r. wprowadzenie selektywnego zbierania odpadów, przede wszystkim papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła,
- do 2020r. przygotowanie do ponownego użycia i recykling materiałów odpadowych, przynajmniej takich jak papier, szkło, metal, plastik z gospodarstw domowych i w miarę możliwości innego pochodzenia – min. 50%,
- do 2020r. przygotowanie do ponownego użycia, recykling i wypełnienie wyrobisk odpadów budowlanych i rozbiórkowych (innych niż niebezpieczne) – min. 70%.

Stan istniejący

- funkcjonujący w województwie pomorskim systemem zbierania odpadów komunalnych jest nieszczelny, problem dotyczy w szczególności obszarów miejsko-wiejskich i wiejskich oraz drobnych przedsiębiorców wytwarzających tzw. odpady komunalnopodobne¹²,
- województwo pomorskie nie posiada instalacji do termicznego przetwarzania odpadów komunalnych oraz efektywnego systemu selektywnego zbierania odpadów u źródła, w tym odpadów niebezpiecznych i odpadów pozostałych takich jak odpady budowlane i rozbiórkowe,
- w obecnym systemie stopień wykorzystania odpadów w celu odzysku i recyklingu, w tym odzysku energii z odpadów, jest niewystarczający,
- w wielu rejonach województwa nadal istnieje niska świadomość ekologiczna mieszkańców w zakresie postępowania z wytworzonymi odpadami,

¹¹ Sprawozdanie z realizacji Planu Gospodarki odpadami dla województwa pomorskiego 2010, październik 2011r.

¹² Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Pomorskiego 2018

- niezbędne działania dla realizacji celów środowiskowych Ramowej Dyrektywy Odpadowej określone zostały w *Krajowym Planie Gospodarki Odpadami 2014*.

C. Ochrona atmosfery

1. Dyrektywa 2008/50/WE w sprawie jakości powietrza i czystsze powietrze dla Europy

Cele:

- do 1 stycznia 2015r. osiągnięcie wartości dopuszczalnej wskaźnika średniego narażenia na działanie PM_{2,5} na poziomie 25 µg/m³,
- do 1 stycznia 2020r. osiągnięcie wartości dopuszczalnej wskaźnika średniego narażenia na działanie PM_{2,5} na poziomie poniżej 18 µg/m³¹³,
- osiągnięcie odpowiednich standardów zawartości pyłów PM 10 w powietrzu – 50 µg/m³ dla średniej dobowej i 40 µg/m³ dla średniej rocznej,
- zarządzanie jakością powietrza, zdefiniowanie i określenie celów dotyczących jakości powietrza oraz rzetelna ocena jakości powietrza w odniesieniu do SO₂, NO_x, Pb, C₆H₆, CO, O₃.

Stan istniejący:

- obecnie w województwie pomorskim obowiązują programy naprawcze dla 5 z 8 istniejących stref (kartusko-kościerska, kwidzyńsko-tczewska, pucko-wejherowska, miasto Słupsk, aglomeracja trójmiejska), od 2010 roku Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Gdańsku dokonuje oceny stanu jakości powietrza dla 2 stref określonych w projekcie Rozporządzenia Ministra Środowiska (wchodzi w życie 25.08.2012r.), trwa opracowywanie nowych programów naprawczych dla obecnie obowiązujących stref,
- Polska ma problem z realizacją celów dyrektywy w przypadku pyłu zawieszonego PM₁₀, standardy określone dyrektywą są przekroczone w obydwu strefach województwa pomorskiego, od czasu znaczącej poprawy jakości powietrza w 2008 roku jego stan systematycznie się pogarsza,
- w obydwu strefach województwa zanotowano zagrożenie osiągnięcia celu długookresowego w przypadku stężenia ozonu,
- w chwili obecnej wskaźnik narażenia na działanie PM_{2,5} kształtuje się poniżej poziomu maksymalnego¹⁴.

¹³ według projektu Rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie krajowego celu redukcji narażenia z dnia 17.07.2012r.

¹⁴ Roczna ocena jakości powietrza w województwie pomorskim. Raport za rok 2011, WIOŚ w Gdańsku

2. Dyrektywa 2009/28/WE w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych

Cele:

- do 31 grudnia 2014r. osiągnięcie udziału energii wytworzonej ze źródeł odnawialnych w końcowym zużyciu energii brutto, co najmniej na poziomie 9,36% oraz wprowadzenie w budynkach nowych i poddawanych generalnemu remontowi wymogu pozyskiwania minimalnego poziomu energii ze źródeł odnawialnych,
- do 31 grudnia 2016r. osiągnięcie udziału energii wytworzonej ze źródeł odnawialnych w końcowym zużyciu energii brutto, co najmniej na poziomie 10,44%,
- do 31 grudnia 2020r. osiągnięcie udziału energii wytworzonej ze źródeł odnawialnych w końcowym zużyciu energii brutto, co najmniej na poziomie 15% m.in. poprzez promowanie wydajności i oszczędności energetycznej i osiągnięcie udziału energii ze źródeł odnawialnych we wszystkich rodzajach transportu, co najmniej na poziomie 10%.

Stan istniejący:

- udział energii produkowanej ze źródeł odnawialnych w energii produkowanej w województwie pomorskim wynosi ok 26%¹⁵,
- udział energii ze źródeł odnawialnych wynosi 8,71% jej zużycia w regionie,
- przeważająca część energii elektrycznej wytwarzana jest przez elektrownie wiatrowe oraz spalanie i współspalanie biomasy, funkcjonuje kilka biogazowni rolniczych, brak jest większych instalacji wykorzystujących energię słońca,
- w przypadku wytwarzania energii cieplnej z OZE dominuje współspalanie oraz spalanie biomasy, dynamicznie rozwija się liczba zainstalowanych mocy w kolektorach słonecznych oraz pompach ciepła.

3. Dyrektywa 2006/32/WE w sprawie efektywności końcowego wykorzystania energii i usług energetycznych

Cele:

- do 2016 roku osiągnięcie ogólnego krajowego celu orientacyjnego w zakresie oszczędności energii w wysokości 9%, za pomocą usług energetycznych i innych środków poprawy efektywności energetycznej.

Stan istniejący:

- pomimo ciągłego postępu w rozwoju zadań z zakresu efektywności energetycznej wciąż istnieją znaczne potrzeby zwłaszcza w zakresie termomodernizacji budynków wielorodzinnych,
- dzięki zaangażowaniu środków zewnętrznych nastąpiła znaczna poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej,

¹⁵ Projekt Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2013-16 z uwzględnieniem perspektywy 2017-2020

- niezbędna jest intensyfikacja działań inwestycyjnych w obszarze infrastruktury sektora energetycznego.

D. Ochrona różnorodności biologicznej i funkcji ekosystemów

- 1. Konwencja o Różnorodności Biologicznej (uchwalona podczas Konferencji Narodów Zjednoczonych podczas Szczytu Ziemi w Rio de Janeiro)**
- 2. Dyrektywa 79/409/EWG w sprawie ochrony dzikich ptaków**
- 3. Dyrektywa 92/43/EWG w sprawie ochrony siedlisk naturalnych oraz dzikiej fauny i flory**

Cele:

- ochrona różnorodności biologicznej, zrównoważone użytkowanie elementów różnorodności biologicznej, uczciwy i sprawiedliwy podział korzyści wynikających z wykorzystania zasobów genetycznych,
- wyznaczenie obszarów szczególnej ochrony ptaków (OSO),
- utworzenie europejskiej sieci ekologicznej specjalnych obszarów ochrony NATURA 2000 obejmującej specjalne obszary ochrony (SOO).

Stan istniejący:

- w województwie pomorskim występuje zagrożenie różnorodności biologicznej przez całkowitą lub częściową degradację oraz fragmentację siedlisk przyrodniczych w wyniku nadmiernej ich eksploatacji, zabudowy terenów cennych przyrodniczo i krajobrazowo, rozbudowy systemów infrastruktury komunikacyjnej i energetycznej oraz umacniania brzegów morskich, procesów eutrofizacji wód, odwadniania terenów wodno-błotnych, zanieczyszczania gleb, znacznego udziału wielkoobszarowych monokultur produkcyjnych i zaniku tradycyjnego użytkowania obszarów rolniczych, fragmentacji lub likwidacji korytarzy ekologicznych, wzrostu populacji obcych gatunków inwazyjnych oraz zachodzących zmian klimatycznych,
- obserwowana jest słaba spójność przyrodniczych obszarów chronionych, szczególnie w zachodniej części województwa oraz nieskuteczna ochrona części cennych walorów przyrodniczych i niewielki przyrost powierzchni objętych ochroną obszarów o cennych i unikatowych walorach,
- występują narastające trudności w zabezpieczeniu wartości i walorów środowiska, wynikające z niekontrolowanej, ekspansywnej presji osadniczej i turystycznej, szczególnie w pasie nadmorskim¹⁶.

¹⁶ Na podstawie Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2012-2015 z uwzględnieniem perspektywy 2016-2019, projekt, lipiec 2012r.